

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 95/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s. r. o., Lermontovova 14, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Eduard Andrašovič, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 11 C 478/2012 z 9. júna 2016 a jemu predchádzajúcim postupom, rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 603/2016 z 29. novembra 2017 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 148/2018 z 30. apríla 2019 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]
[REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 478/2012 z 9. júna 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom, rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 603/2016 z 29. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 148/2018 z 30. apríla 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú fyzické osoby vystupujúce v procesnom postavení žalobcov a žalobou sa domáhajú zaplatenia sumy 685 547,42 eur s prísl., ktorú okresný súd napadnutým rozsudkom z 9. júna 2016 v plnom rozsahu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 29. novembra 2017 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovatelia napadli rozsudok krajského súdu dovolaním, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 30. apríla 2019 odmietnuté.

3. Sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že najvyšší súd odmietol ich dovolanie z dôvodu nedôvodného namietania procesnej vady vymedzenej v § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keďže podľa názoru najvyššieho súdu sťažovatelia nevymedzili právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda nevymedzili právnu otázku, ktorá nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu ešte

vyriešená. Sťažovatelia sú toho názoru, že najvyšší súd odmietnutím dovolania porušil ich procesné práva, keďže mal zabezpečiť odstránenie vady podania a uznesením vyzvať sťažovateľov na odstránenie danej vady podania jeho doplnením. Najvyšší súd mal pritom podľa sťažovateľov postupovať vo forme samostatného uznesenia obsahujúceho všetky nevyhnutné náležitosti a mal pritom sťažovateľom určiť lehotu (nie kratšiu ako 10 dní) na jeho doplnenie.

4. Keďže najvyšší súd v danom prípade nevyzval sťažovateľov na doplnenie ich podania, podľa názoru sťažovateľov im tak nesprávnym procesným postupom neumožnil, aby uskutočňovali ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces.

5. Sťažovatelia sú toho názoru, že boli nútení podať dovolanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podanej žaloby zo strany okresného súdu, ako aj krajského súdu. Ani jeden z nich totiž neskúmal splnenie zákonom predpísaných náležitostí na vydanie predbežného opatrenia zo strany žalobcov, ktorý sa na súd v základnom konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, prebiehajúcim na Okresnom súde Bratislava III, domáhali určenia, kto je definitívnym vlastníkom nehnuteľnosti. Žalobcovia ako originálni vlastníci nehnuteľnosti nikdy neprestali byť vlastníkami nehnuteľnosti, keďže spoločnosť [REDACTED], bola pri podpise zmlúv zastúpená na základe plnej moci, ktorá neoprávňovala osobu podpisujúcu zmluvy na ich podpis. Plná moc oprávňovala subjekt len na podanie zmlúv na kataster nehnuteľností, nie však na podpis zmlúv týkajúcich sa prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Z tohto dôvodu išlo o absolútne neplatný právny úkon ex tunc.

6. Ani jeden zo súdov neskúmal pri posudzovaní zákonných predpokladov na vydanie predbežného opatrenia, ktorému so subjektov na základe listinných dôkazov prislúcha silnejšie vlastnícke právo, ktoré je potrebné chrániť do právoplatného rozhodnutia vo veci, aby počas súdneho konania nedošlo k ešte hlbšiemu porušeniu narušeného práva. Okresný súd Bratislava III vydal rozsudok č. k. 28 Cb 249/2003-601 z 23. júla 2009, v ktorom skonštatoval, že sťažovatelia nikdy neprestali byť vlastníkami nehnuteľnosti.

Súd zároveň uviedol, že žiadny zo zmluvných nadobúdateľov stojacich na strane odporcu sa nikdy nestali vlastníkami nehnuteľnosti, keďže na žiadneho z nich platným spôsobom neprešlo nadobúdacie právo. Všetky scudzovacie zmluvy sú absolútne neplatné právne úkony s účinkami neplatnosti ex tunc a súd na túto neplatnosť musí prihliadať ex offo.

7. Poukazujúc na uvedené sťažovatelia zhodnotili, že v žiadnom právnom štáte by nemalo v rámci rozhodovacej praxe súdu prísť k takému vážnemu zásahu do práva vlastníť majetok a jeho pokojného užívania, aké bolo preukázané v tomto prípade, kde sa nevlastník bez právneho titulu snažil pripraviť vlastníka o majetok.

8. V nadväznosti na uvedenú sťažostnú argumentáciu sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd po prijatí ich ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatoval, že napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom predchádzajúcim vydaniu týchto rozhodnutí bolo porušené ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods.1 ústavy. Sťažovatelia žiadali rozsudok okresného súdu zrušiť a uplatnili si taktiež náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

15. Sťažovatelia prostredníctvom ústavnej sťažnosti napadli rozsudok okresného súdu z 9. júna 2016 vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovatelia nesúhlasia s výsledkom konania okresného súdu, ktorý ich žalobu zamietol, a sú toho názoru, že okresný súd danú vec nesprávne právne posúdil, keď neskúmal splnenie zákonom predpísaných náležitostí na vydanie predbežného opatrenia.

16. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

17. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd preto automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

18. Uvedený princíp subsidiarity bol rovnako premietnutý aj do § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

19. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnutý postup okresného súdu, ako aj rozsudok okresného súdu z 9. júna 2016 bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe odvolania sťažovateľov. O predmetnom odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 29. novembra 2017 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Pre rozhodnutie ústavného súdu v danej časti je teda podstatné, že postup a rozsudok okresného súdu boli podrobené zákonnému prieskumu zo strany senátu krajského súdu, teda bol v danom prípade dodržaný princíp subsidiarity, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

20. Uvedená skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom, a preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

21. Sťažovatelia rovnako nesúhlasia aj s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý mal potvrdením prvostupňového rozhodnutia odobriť nesprávny právny názor okresného súdu. Sťažnostná argumentácia týkajúca sa rozsudku okresného súdu, ako aj krajského súdu je obsahovo totožná.

22. Pred samotnou analýzou ústavnej akceptovateľnosti obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd považuje za nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že v zmysle svojej konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

23. Nadväzujúc na uvedené ústavný súd konštatuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti nebol oprávnený preskúmať podstatu tých sťažnostných námietok, ktoré spochybňovali samotné skutkové zistenia súdov nižších inštancií. Z uvedeného dôvodu preto nebol oprávnený skúmať skutkový stav (a na základe neho vyslovené právne názory súdov nižších inštancií). Ústavný súd jednoznačne konštatuje, že tieto námietky sú námietkami týkajúcimi sa výlučne skutkového stavu veci bez akéhokoľvek ústavnoprávneho rozmeru.

24. Vzhľadom na to, že sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti označili porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd zdôrazňuje, že posúdil ústavnú sťažnosť v kontexte tých požiadaviek, ktoré tvoria podstatu práva na súdnu na inú právnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie). Rozhodnutie tak musí mať predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojevôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

25. Krajský súd v relevantných častiach napadnutého rozsudku v podstatnom uviedol:

«... Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal odvolaním žalobcov v 1. až 3. rade napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie procesným postupom podľa § 378 ods. 1 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), následne dospejúc k tomu záveru, že podané odvolanie žalobcov v 1. až 3. rade je neopodstatnené...

... V danom prípade odvolací súd odvolaním žalobcov v 1. až 3. rade... napadnutý rozsudok Okresného súdu... ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. V ďalšom odvolací súd odkazuje na rozsah a predovšetkým obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým sa plne stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP). Na margo obsahu odvolania podaného zo strany žalobcov v 1. až 3. rade odvolací súd poznamenáva, že predmetné odvolanie sa mu javí ako určitý teoretický výklad niekdajšieho inštitútu „predbežného opatrenia“ v súčasnosti inštitútu „neodkladného opatrenia“. Takisto obsahuje aj podrobné a opätovné popísanie skutkovej situácie v tzv. predchádzajúcom konaní, v rámci ktorého došlo v konečnom dôsledku k zamietnutiu návrhu žalobcov na nariadenie nimi požadovaných predbežných opatrení. Až v záverečnej časti podaného odvolania žalobcovia udávajú, že podľa ich skutkových vymedzení a právnej argumentácie došlo k súčasnému naplneniu troch esenciálnych znakov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, resp. nezákonným rozhodnutím. S týmto konštatovaním odvolateľov (žalobcov v 1. až 3. rade) sa odvolací súd nestotožňuje, pretože podľa jeho názoru, ktorý je súhlasný aj s názorom prvoinštančného sudu, nedošlo v konaní k súčasnému naplneniu troch esenciálnych podmienok k tomu, aby mohla byť zo strany súdu na strane žalovanej konštatovaná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Keď nenastala prvá podmienka, ktorou je samotne nesprávny úradný postup, tak nemohla nastať ani druhá podmienka, t. j. samotná škoda a zároveň aj tretia podmienka, ktorou je príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Takisto sa odvolací súd stotožňuje aj s konštatovaním prvoinštančného súdu v tom smere, že v prípade žalovanej sa nemôže jednať ani o jej prípadnú zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci podľa § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., pretože uznesenie Krajského súdu v Nitre 3Cob/247/2005-309 zo dňa 31. 10. 2005, 3Cob/248/2005 a 3Cob/249/2005 nebolo po svojej právoplatnosti zrušené alebo zmenené pre svoju nezákonnosť príslušným nadriadeným orgánom. Pre nenaplnenie zákonom vymedzených esenciálnych znakov či už zodpovednosti za nesprávny úradný postup alebo zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci súd prvej inštancie podanú žalobu ako nedôvodnú správne v celom rozsahu zamietol. Vzhľadom na nepreukázanie existencie základu uplatneného nároku na náhradu škody súd prvej inštancie pri

rešpektovaní zásady hospodárnosti konania sa bližšie nezaoberal opodstatnenosťou výšky uplatnenej náhrady škody a nemajetkovej ujmy žalobcami v 1. až 3. rade...»

26. Ústavný súd po dôkladnom preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup pri rozhodovaní o odvolaní žalobcov nemajúci oporu v zákone. Právny názor krajského súdu nemožno považovať za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu v odvolacom konaní, ktorý by popieral ich účel a zmysel.

27. Keďže v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu, jemu predchádzajúcim postupom a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

28. Sťažovatelia napokon prostredníctvom ústavnej sťažnosti napadli aj uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2019, ktorým odmietol podané dovolanie. Podstata sťažnostnej argumentácie danej časti ústavnej sťažnosti spočíva v tom, že najvyšší súd ich mal podľa ich názoru vyzvať na odstránenie nedostatku dovolania, teda doplnenia konkrétneho dovolacieho dôvodu a nemal ich dovolanie bez výzvy odmietnuť.

29. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcov, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou

ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov (m. m. II. ÚS 324/2010).

30. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998).

31. Poukazujúc na uvedené, ústavný súd ozrejmuje, že pri posudzovaní rozhodnutí najvyššieho súdu, ktorými odmietne dovolanie, je jeho úlohou zistiť, či právny názor, na základe ktorého najvyšší súd odmietol predmetné dovolanie, bol najvyšším súdom aplikovaný ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s označenými článkami ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú. Z uvedeného je zrejmé, že jeho úlohou preto nie je skúmanie správnosti skutkových zistení všeobecných súdov, ale zistenie, či najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom ozrejmil dôvody odmietnutia dovolania.

32. Najvyšší súd v relevantných častiach napadnutého uznesenia uviedol:

«... V danom prípade žalobcovia prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali popri sebe z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd v prvom rade posudzoval prípustnosť dovolania z hľadiska tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP), keď z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľa porušenie práva na spravodlivý proces zdôvodnili zmätočnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu.

... Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľmi namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia...

... V súvislosti s námietkou žalobcov o zmätočnosti, resp. nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd poukazuje na rokovanie občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, na ktorom bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“

... Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (*Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003).

... V danom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. V súvislosti s dovolacou námietkou týkajúcou sa nepreskúmateľnosti treba pripomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa žalobcovia domáhali, čo navrhoval žalovaný, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnemu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil a vysvetlil z čoho jednoznačne vyplynulo, že žalobcovia nemajú nárok na náhradu škody. Obsah spisu preto nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv

dovolateľov. Navyše dovolatelia vo svojom dovolaní v zmysle uvedenej zmätočnosťnej vady neuviedli nič konkrétne, preto ho dovolací súd v tejto časti považuje za bezdôvodné.

... Zároveň dovolací súd nezistil ani prípustnosť dovolania namietaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda že rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V tejto súvislosti dovolací súd dodáva, že v danom prípade, aby mohol pristúpiť k preskúmaniu uvedeného dovolacieho dôvodu, je nevyhnutné zo strany dovolateľov vymedziť konkrétnu právnu otázku, ktorá podľa ich názoru, nebola dovolacím súdom riešená. Z obsahu dovolania nevyplýva konkrétna právna otázka, ktorá nebola dovolacím súdom riešená a dovolací súd tak nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach, ktorú otázku mali dovolatelia na mysli, v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. Dovolatelia v danom prípade vymedzili iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa ich názoru v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, opisovanie situácie alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP ...

... Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd uzatvára, že žalobcovia v dovolaní nedôvodne namietajú existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nevymedzujú právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, preto najvyššiemu súdu neostávalo iné ako ich dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP...»

33. Ústavný súd po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľov nemajúci oporu v zákone. Najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľov uvedenými v dovolaní,

pričom, opierajúc sa o svoju ustálenú prax, sťažovateľom dostatočne jasným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania.

34. Na margo toho, že najvyšší súd vo svojom uznesení poukázal na absenciu relevantných dôvodov uvedených v dovolaní, ústavný súd pripomína, že rozsah prieskumu najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania je striktne limitovaný a viazaný na existenciu označených dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania. Pokiaľ označený dôvod prípustnosti dovolania neexistuje, čo v konkrétnom prípade konštatoval aj najvyšší súd, nemožno to dovolaciemu súdu vyčítať a vidieť v tom porušenie základných práv alebo slobôd.

35. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté argumenty sťažovateľov.

36. Samotná skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označených základných práv už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

37. Keďže v danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu